

RENAIXEMENT

PERIODIC ADHERIT A LA UNIO CATALANISTA

Any I.

Dels treballs publicats, ne son únicament responsables els seus autors.
No's retornen els originals.

* SURT ELS DISSAPTES *

Barcelona, 12 de Novembre de 1910

Redacció y Administració

— Plassa del Teatre, 6, 1.er

Núm. I.

En Bartomeu Robert

Nostre homenatge

Renaixement apareix a la llum pública en un dia solemniat per Catalunya. Avuy els bons catalans sens distinció de partit ni de tendència, acotaràn el cap, davant la figura venerable d'un home il·lustre quin monument ornará una de les places de la ciutat de Barcelona.

Serém tot aplegats, baix l'ensenya barrada quan el nostre periòdic donant una nota de joventut y de catalanitat, farà sentir la seva veu entusiasta.

Allí hi serem tots els catalans a honorar la memoria d'aquell patri-cí eminent, el nom del qual es signe d'amor y d'enteresa: el Doctor Robert.

Ell fou de 'ls molts catalans que s'adonaren de Catalunya, quan ja no tenien prou joventut per sentir-la, com se sent quan no s'ha arribat als quaranta anys; am tot; a bon segur que ell de no sorprendre la mort tan prompte, hagués sigut un bon y lleal defensor de sa Patria.

N'es bona prova el fet de que si gué un dels pocs que al Congrés dels Diputats, en aquella atmósfera pesada y viciosa, tingué'l civisme d'acceptar y defensar les Bases de Manresa.

Estrayém y traduí fragments de la memorable sessió.

«Continuant el discurs d'ahir, m'haig de fer càrreg, d'un modo especialíssim, de les manifestacions que en nostra terra feu el Sr. Roig y Bergadá... Jo esperaba que vingué al nostre costat y no que s'ns presentés enfront fentnos una oposició viril y fins apassionada, que'm causá tristesa y quasi una decepció... Jo soc el primer en comprendre la gravetat de nostres propòsits; pero hi havia necessitat de sapiguer fins a quin grau l'Estat espanyol, el govern central, se desposseïxi de part de sa sobirania, pera que pugui viure Espanya, no

ja de la mateixa manera que está avuy, perque nosaltres, si tinguéssim de viure d'aquet modo 'ns quedariem quiets a casa, sino millorant verdaderament de situació.

Y aixó'm porta com de la ma, a tractar el punt candent de les célebres bases de Manresa... Are ha arribat el moment per relacionar lo que deia en contra l'autonomia política el Sr. Roig y Bergadá; de veure si jo porto al ànim de S.S. y de tots els Srs. Diputats, el convenciment de que les citades bases realment se podrien plantejar y's farien compatibles ab l'Estat espanyol fins rigorisant les seves energies... Jo dec fer aquí, la declaració següent: En les bases de Manresa, hi há quelcóm que nosaltres considerem fonamental, essencial, *sine qua non*. Pero també dec contestar que'n les mateixes bases hi ha algun concepte que dintre del criteri evolucionista que jo profeso, penso que's susceptible de modificació, segons les ensenyances de la experiència, segons les condicions del temps y segons les noves necessitats que's vaigin produint. En altres termes, com aquí vaig contestar aleshores al Sr. Romero Robledo: *nosaltres acceptem les bases de Manresa en sa essencia, mes no les considerem intangibles que no puguin sofrir alguna futura modificació, perque en elles hi ha quelcom que arranca de la mateixa naturalesa de les coses, pero quelcom que sols es producte de l'apreciació humana, dels que contribuirén a sa confecció; y aixó, com es natural, pot ésser susceptible de modificació am lo temps y les circumstancies; perque de no ésser aixís, en aquesta, com en les demes idees, no hi hauria ni avens ni mellora.*»

Com que creiem que tothom aprecia'l Dr. Robert dintre del camp regionalista com un dels mes catalanistes y fins am seguretat

que si ell hagués viscut més, cada dia hauria sigut més radicalment catalanista; puig que, veient les febleses y personalismes de molts dels que'l rodejaven, digué clar y net que s'imposava als homes de la Lliga, ó anar am l'Unió Catalanista ó entornarsen a casa.

Orientacions

Sovintegen prou y massa, desde la desfeta de Solidaritat, les conferencies y actes per parlar de l'estat actual del catalanisme.

Esmaperduts els prohoms d'esquerra y dreta y mancats de brahó's del mitg, s'esgargamellen per oferir al judici públic les febleses y butiferies del contrari en procediments.

El verb fogós surt de les seves gorges, esmersat malaguanyadament, per senyalar defectes y tranzigencies que tots veiem roges les galtes de vergonya, y després d'escollar sa indiscutible galanura de *quedem els catalanistes sense adjectiu*, mirantnos els uns als altres com cercant quelcóm més que paraules, que aquestes ja no's fan ni fret ni calor, y es que l'excessiva tolerancia'ns ha portat a l'estat actual de coses.

Els fets precursors a les lleis d'exempció —de quines sembla ningú's recorda ja, com si de tota la vida portéssim demunt nostres espatlles maselles la feixuga càrrega, mordassa que'ns fa anar ab peus de plom a l'agafar el tremp per escriure y a l'exposar nostre pensar en públic—llògicament ens havien de causar aquelles valentes campanyes de *Progrés y La Tralla*, d'empresonaments y exilats, gestes que servien per caldejar entusiasmes y congriar dinàmica que tan barroerament han aprofitat dretes y esquerres per enlairar a molts senyors conegudíssims a casa seva, catalanistes *parvenus*.

Sembla com si aleshores haguéssim agatat tot el nostre ésser: aquell cansanci ha esdevingut malaltia. ¿Encaré no havém reposat prou? ¿Es que'ns han capat totes les energies?

Entretinguts els *práctics* y *ls evolutius* confeccionant programes *máxims y mínims*, han anat oblidant lo essencial, y han conseguit entronisar al forasterisme que s'ha multiplicat com aixám d'avespes, tan *vives*, que prompte podrém dir: *Hostes vingueren que de casa'ns tragueren*. ¿Ha de durar molt aquest estat de coses?

Enlaire'l cap; nostres petjades fermes per no relliscar; revifém, desvetllém l'hermós renaixement de nostra Catalunya. Aquest no es pas un fet y nosaltres no som pas morts. Treballém serenament tots, fins aquells que's creguin ab dret a ésser inactius. A n'els qui sovint tenen a flor de llavis les paraules: *estic desenganyat* cal dirlosi que no tenen dret ni a dirho ni a descansar. Nostra acció no pot haver abatut a

ningú. Per la dreta y per l'esquerra han passat els més adelarats; quan els ha convingut, s'han dit catalanistes, nacionalistes... y una pila més de coses acabades en *istes*; avans d'eleccions han cridat com a lleons, y a l'arribar al Congrés, han esdevingut anyells. Es més: s'han tornat politícaires com els que ells avans combatien.

No es aquest lloc apropiat per discutir els seus procediments que, bons ó dolents, son els que fora Catalunya's judiquen com a catalanisme, y aixó, es urgent aclarirho.

Precisa, dat l'estat actual de coses, que a Catalunya hi hagi, al menys, sols dugues tendencies de catalanisme; el nostre, més purista ab son idealisme, es el que mira enra per allissonarse y mira endavant per armonisar ab les tendencies contemporànies; es aquell catalanisme, en una paraula, que feia la seva tasca seriosa poc a poquet, que es com se va lluny, desvetllant el sentiment de Patria y espurgant les encomanades malures ponentines.

Nostre entusiasme es parió de nostre convenciment: allá ahont érem som. No'ns han pas engrescat les barreges circunstancials ab els d'enlla ni ab els d'ensá; nostra tasca té d'ésser seriosa: cerquereu endebades en nosaltres la xerrameca buida y enlluernadora.

Dels evolutius, no poden pas ells tornar endarrera; mes al menys, ja que's diuen de la dreta y l'esquerra, que's recordin del cor, del cor de Catalunya que'ls vol agermanats.

Cridém als sincers y sencers per demostrar que no ho som de morts, que encare respirém ab prou brahó per senyalar les concupiscencies xorcas esdevingudes al separarse del camí que, encar que llarc y pedregós, té per fita la llibertat de Catalunya.

Vinguin ab nosaltres quants vegin ab tristesa y vergonya'l xafament de les nostres energies y'l destriament del catalanisme; per dominarnos millor la gent del centre, la feina es molta, més... ¡la farém!

Avant sempre, quan jorns esdevindre siguém lo que volém ésser, Catalunya honorará degudament la memoria de llurs fills que ajudaren a retornarla gran y respectada davant del mon civilisat.

J. Grant y Sala

FEINA

Talment ho sembla la vida d'activitat catalana. Els uns, perque no volen arreglar lo terrat que no estiga enrajolada la sala, els altres, perque no volen partir l'herencia am sos germans que no's convingui en que s'ha de posar el retrato del *Pepete* al menjador, ni s'adoba la casa, ni's parteix l'herencia.

Malaventurada la germandat que al partirse una herencia crida a fer *particions* a jutges y escribans, en lloc de l'amor y la rahó, que com mes gran siga l'herencia, mes gran será sa desventura.

Catalá hi ha que no's desideix a dirse catalanista y a treballar per l'autonomia de

sa terra, si primer no li asseguren ab declaracions oficials, que una volta assolida la finalitat, serà oficial la religió Catòlica, ó reconegut lo lliure cult ó destronada tota monarquia y cridat al trono un Montcada ó un Pallars. Tal perjudici, resulta un perjudici pel be de la colectivitat. En efecte: De l'absència de cada un d'aquests se'n retrassa l'hora de l'assoliment de nostre fi que fora el bé comú y particular. Com sia que tals problemes tenen igual solució y plantejament, sia qu'es vulguin resoldre per la totalitat del Estat espanyol, sia que's resolguessin per cada una de les nacionalitats que al resoldrerlos l'integressin, sens avançar en la solució del primordial problema autonomista, té de quedar-se ab lo mateix irrealisable anhel, mes sens poder gaudir del regoneixement de sa personalitat étnica catalana.

Ara bé; la bondat del regim autonomista y la possibilitat de sa coexistència, lo tenim en les monarquies y en les repúbliques. L'Anglaterra y l'Alemanya per una part y Suïssa y ls Estats Units per altre, ne son bona prova. Dins mateix d'Espanya, monàrquics com Moret y Maura ab mes astúcia que bona fé, han admés sa possibilitat imperant al ensemps la actual casa reial.

En Carles de Borbó ho va acceptar en un de sos manifestos, y dintre del camp republicà, no hi ha hagut capdill ni capdillet que de mes bon cor ó ab mes finalitat electorera, no ho hagi dat per inclós en son programa.

Tenim doncs l'Autonomia reconeguda, acceptada en principi (no confondre ab l'entrant) per totes les notes de la gama regimental de pobles que avui s'estila mes. Y el fet es que ls que ab un senzill acort de majoria (vos son trumfos) podrien acordar-la desde'l regim imperant, la van aplas-sant al 30 de Febrer y que los quins l'ofereixen en son programa, donen lloc á pensar que, asseguts al Congrés en calitat de majoria, farien altre tant.

Autonomia: qui se la posi á flor de llabi ja li surten uns y altres ab lo apostrof de *separatista*, com un *marxamo* de contrabando. Y en tant l'Autonomia no ve ni per acort de tots los que la prometen y accepten, ni al impuls ardit dels que tenintla de menester, regoneixentla com un bé positiu per la terra de que forman part no's decideixin á acceptarla perque primer no s'accepta un caracter determinat de régm, de religió ó d'organització social en vers les activitats productores.

A aquestos jo'ls dic que aixó com la classe d'Autonomia que al fi tindrem no pot precisarse á *parte ante* aixó: com moltes coses serà lo que tallará un sastre. Es un plet que tan pot acabar en sentència *como se pide* que ab un mal orreglo sovint mes acceptable que un auto final.

Lo essencial es laborar per asolir l'Autonomia forma administrativa dels pobles mes racional que'l centralisme y una volta assolida l'auto governació de Catalunya, l'espirit general del pais resoldrà les modificacions legislatives de tota mena, que sens quebrantar la federació pactada ab altres pobles pugui variar segons les necessitats, gustos y tendències de cada pais y de cada época, feina dels cosos legislatius y representants y qu'es l'essència de la lluita ó labor diària de tota la vida. Lo que cal es que entri al convenciment dels catalans primer: que l'Autonomia fora un bé per Catalunya; segon: que sa implantació ni preteri-

ria l'assoliment de les aspiracions de cada particular ni dificultaria sa resolució, ans la facilitaria en pró y en contra, segons resultés la general tendència y en vista d'aquets extrems, bons catalans, no sigueu sorts al crit de lo terra que clama per un xic de llibertat en son desenrotlló y ajudeula en aquest pas al progrés general.

Maceo

ESGUARDS

Me diuen que tinc d'omplir setmanalment aquesta secció d'esguards; que desde aquí, tinc d'esguardar gestes velles ó gestes noves per a ferne ofrena á nostres llegidors.

Al comensar avui ma tasca, no vull esguardar ni avant, ni vull esguardar enrera; lo primer nombre de nostre periodic, es pletoric de joventesa; mos ulls veuen en tot ell un chor d'encomanin joventut, prenyat d'ofrenes, y jo que també ho soc de jove encare vull esguardar als vells, vull, si puc, endresarlosi la primera salutació.

La tasca que avui recomensem, no tindrà sa potenta forsa agermanadora, sensel vostre concurs, que jo vos demano.

Crec bé que'l cor es sempre jove, se que vostres testes d'argentats cabells pensa mes fredament, mes no'ns lo neguen lo vostre concurs, tant debò que nostres frisanses de sang jove, vos encomanin nostres entusiasmes, vos enardeixin la vella sang que nostres patriotics arrebatats retornin á vostres ulls les flames arants d'anys que passau com nosaltres amb los mateixos afanyos, y nostra fan de Patria, nostre ardidesa pariona del convenciment, ens l'havem ensenyat á sentir vosaltres.

En nostra taula rodona, vos guardem els millors llocs; vostre seré pensar y vostra experiència vos la demanem; que'ls vostres desenganyos, ens llurin á nosaltres de rebrels avui, que'ls desenganyos en nostre edat atrofian l'entusiasme, y nostra pobre terra, te manca de gent que treballi am lo mateix dalit, fent sa tasca serena y fredament, per aixó vos esguardo y vos crido de tot cor: veniu am nosaltres homes de barba y cabell argentat, veniu, que Catalunya vos necessita.

OPTIM

Comensant

Nosaltres, diuen, no hem...

Fa massa temps que dura el nostre ensopiment. Talment sembla que no haguem de fer res, que Catalunya hagi arribat al bell cim de la seva marxa cap á la concepció clara de la seva formidable y genuina potencialitat, que'ls ideals catalanistes hagin triomfat am tot el seu esplendor.

Ja no's parla de catalanisme, ni's realisa en consecuencia, l'obra catalanisadora y cultural que en definitiva l'experiència d'aquets darrers anys ens ho diu es la mes fruitosa y la mes essencial. S'ha descuidat aquesta tasca positiva d'evolució, perque la política electoral y partidista ho avasalla tot, estroncant de ple á ple el nostre creixement caracteristic. Ja no's pregunta lo que es Catalunya, lo que ha sigut y lo que pot ser, perque aixó requereix un apostolat de sinceritat y de sacrifici y els resultats no son cosa del moment.

Aixís, es possible que morin de feblesa els orguens y les institucions de resorgiment nacional català; l'obra eminentment benefactora d'educació patriótica esdevingui un tòpic y una carcassa inútil y que la gent nostra s'acostumi á pensar, am la seva

llógica simplista, que obtenir l'autonomia de Catalunya sigui cosa pariona de la concessió d'una carretera. Nosaltres no hem de fer esforços ni han de colonisarnos ni enfortirnos: tot depén de la gent de Madrid: ells ens han de fer felissos.

Aixó, aquet fet, es tristíssim pró es tan evident que fins els mateixos polítics que am grandiosa abundor han sorgit del catalanisme, han vist com la protesta anticentralista s'ha esbarlat mancada de cohesió al posarse enfront dels orípells y la lluhisor externa dels partits caducs sense ànima que'ls mogui. Si fins els nostres partits van lliscant inconscienment cap á les falses y artificioses posicions d'arcaisme xorcl

Hem pregonat arreu la nostra capacitat pera servirnos de l'autonomia, y ha vingut l'acció electoral política causant fonda reculada á l'ascendencia de Catalunya. No som contraris á la política d'eleccions pró creiem y afirmem que's mes fecond el renaixement espiritual de Catalunya, l'empenta que la vigorisi purificantla d'extranyes ingerencies y apropiantla al seu modo especial de ser, que Catalunya serà mes lliure, cada cop que creixi el seu sentit català, el qual ha d'impregnar els nostres cors y les nostres intel·ligencies.

No es mirant enlaire, ni enfondint divisions com s'avensa, sinó mirant cap á la realitat de cada dia y aquesta ens diu com Catalunya va degenerant y com les seves manifestacions genuines, desde la llengua al Dret, no obtenen reviscolament.

Sense aquesta acció essencialíssima, no devém ni podém triomfar y les modernes concepcions d'Estat, — massa proclamades y poc enteses — han de naixer mortes, corsecades per la fredor de lo artificios.

Nosaltres som joves y aném am abnegació á la lluita. Abnegació vol dir entusiasme, coratge, desinterés, tot lo que tan manca á la joventut actual. Tothom ens pot acompanyar, si som humils en nombre, som forts am les conviccions, y aquestes si que s'han fet carn de la nostra carn. Per aixó no aném á *reventar* sinó á fer creixer entusiasmes a contribuir amb un granet de sorra á l'obra colossal del nostre enlairament nacional dintre la nostra actuació noble y franca, que ha de ser la de tots els catalans.

F. Culi Verdaguer

COSES DE CASA

¡Nosaltres no fem res!

Un dels topics mes gastats y que ab mes freqüència se llensen com un estigma als que seguim les orientacions de l'Unió Catalanista es aquell de que nosaltres no fem res. Els partits polítics catalans quan s'han dignat guaytar cap á nosaltres no han pogut dir res mes que aixó, segurament perque no hi han sapigut veure artificiositat en la nostra actuació y s'han espantat devant l'honrada tradició de l'Unió que no's presta á la crítica de bugaderes.

Ells sempre han dit aixó: — es molt còmoda la vostra feina de criticar! — paraules que enclouen una gran buidor d'ideals, perque com es possible pensar que un home senti entusiasme per una finalitat no treballi pera conseguirla? Y encare ningú ha pogut dubtar de les nostres conviccions catalanistes que'ns fan bregar y actuar á totes hores ab dalit a pesar dels obstacles y les

miserietes personals que s'oposen al nostre camí ben delineat.

Han cregut que solsament se treballa fent eleccions, organisant campanyes electorals y diccionaris de majors d'edat y ho han cregut tan sincerament, que han declarat implicitament que no mes fan feina ells. Es aquesta la conclusió; una temeritat y una injusticia com aquella dels microbis d'en Bartrina.

Y nosaltres els *reconsagrats* hem dit y continuem dient que hi ha una obra mes essencial que aquesta, en la qual hi breguém de ple á ple, que's la que enaltim y encoratgem: L'obra catalanisadora de nostra personificació en tots els ordres de vida. Cada hu de nosaltres s'ha posat al seu lloc quan s'ha tractat de fer catalans y d'enfortir Catalunya, que aquet es el dever mes sagrat y'l mes difícil de complir. La nostra doctrina'ns imposa devers y vosaltres creiu y feu creure al poble que per ell tot son drets per aixó fins ab la feina única que feu ne dieu el «dret electoral.»

Feu la vostra feina pró al menys no declareu que sou vosaltres els únics obrers de la Patria. Feu diputats y senadors y gasteu diners ab eleccions encare que fassin moltíssima falta per altres coses de mes transcendència. Catalunya en necessita gent que sigui catalana y conciencia nacional.

Lo que han de mirar es que ab tan de treball continuat no hagin de plegar el ram electoral y tornar als temps *negatius* de resorgiment patriotic que van fer potenta á l'Unió perque la gent encare poc catalanista se desenganya y comensa á dir an els prohoms que son massa practics.

F. de la Guilleria

Crit de Patria (1)

L.: LLIVERTAT

La Patria Catalana té set de llivertat, y costi lo que costi sos fills li hem de tornar.

Els joves á la lluita anem esperansats hem de sortir amb la nostra per nostra dignitat.

Totes les encontrades seguirem pam á pam, fent que l'espirit de Patria arrelli al nostre pas.

Pel pla, per la montanya, per viles y ciutats, arreu, la nostra sembra te de fructificar.

En va nostra esbranzida provarán d'aturar; com que la fe no'ns manca ne sortirem triomfants.

¡Ay d'aquell que ho intenti possantse al mitj del pas! com pols de carretera el vent se l'endurá.

Protestes y amenasses, insults y entrebancs, enfront de nostra empenta tot, tot sucumbirá.

D'aquella font de vida que'n maljorn s'estroncá, el poble, la vinguda n'espera assedegat.

¡Que'l nostre Crit de Patria ressoni per l'espai, que tot el mon recordi qu'encar hi ha catalans!

La Patria Catalana te set de llivertat y costi lo que costi sos fills li hem de tornar.

Joaquim Delclós y Dols

(1) Distingida amb el primer accésit al premi quint dels Jochs Florals del «Casino de Sans» de l'any 1910.

TORNEMHI

Altra vegada es d'absoluta necessitat el que surti a la llum, un portaveu de la veritat Nacionalista, pera que's fassi ressó de les innombrables veus, que portades pel seu amor a les nostres integrals reivindicacions, veuen ab fonda pena el que encara durin les que ja deurien esser passades desorientacions.

Despres de les diferents sotragades que tant politic com socialment ha rebut Catalunya, era d'esperar que's que sempre hem tingut aquella serenitat d'anim, aquella fé en el nostre esser y aquella virilitat solament propis dels sers que fonament senten un ver amor a la Patria que's ha vist neixer, s'apleguessin y tornessin ab mes embranzida que mai a la palestra, pera de nou orientar a la colectivitat catalana vers al camí més planer que conduexi a la consecució de les nostres llibertats.

Avui més que mai es necessari retornar a n'aquells temps anyorats de molts de fer prosselitisme per totes les encontrades de la nostra terra, d'escampar novament la lleuor de l'ideal Nacionalista pera que pugui fructificar esplendorosament en lo cor de tots els catalans, doncs avui a causa de dites sotragades, el cos social de Catalunya està decandit en grau superlatiu y es un cas de consciencia el que retorni al seu necessari vigor y fortaleza.

La joventut actual, pot donar una forta empenta a n'aquet cos social català somort actualment per les estridencies forasteres ja per sort pasades y per les farses polítiques casolanes encara imperants y es una necessitat, pro molt apremiant, el que'l jovent d'avui aixís obri si es que està convensut de la llur fortitut y vol fer bé per la seva Patria.

De tasca ni hi ha molta a fer, doncs l'immensa majoria de problemes y en especial els que'ns afecten en lo mes viu de les nostres entranyes estan per resoldre, no obstant y haver tingut ocasions de pòguer fer mes que quelcom, empro fins al present els eufemismes dels de dalt y l'inconsciencia de molta majoria dels de baix, ha pogut molt més que la llur enteresa y convicció.

En el magi de molts suposo encara estarà fresc el recort d'una memorable sessió celebrada en la Diputació de nostra ciutat en la que's pogué traslluir fidelment fins ahont arriba el cinisme de certa gent que per la manca d'una consciencia y forta convicció, negaren fins alló que a n'ells mateixos els hi serví pera enlairarse als llocs preeminents que actualment ocupan. M'abstino de resenyar lo que fou la causa de l'actitut presa per dita gent, doncs solsament dec apuntar que foren demandes que de no tenir la pell de la cara tant groixuda se'ls hi hauria cremat de vergonya.

Partint doncs de l'orientació netament proclamada sempre per la benemèrita UNIÓN CATALANISTA y adoptada en la Diputació de Barcelona per el digne diputat Sr. Folguera y Durán, es la tasca a seguir tant en el sí de les nostres Corporacions administratives com en el lloc mes ignorat de la nostra terra, si es que volem conseguir quelcom de beneficiós per la nostra Patria y per la llibertat dels seus components.

Per lo tant, tornem a sembrar de bell nou la lleuor del Nacionalisme, procurant al ensemps que per la forsa y bondat de les nostres conviccions poguem encausar per

bons viaranys el criteri del nostre poble, que d'ensá que l'han ficat en aquesta mar tumultuosa d'extranyes modalitats, està en un estat d'indecisió tant greu que podria esser de fatals conseqüencies per la llibertat de la nostra aimada Patria Catalana.

[Tornemhi y avant sempre!

R. Slasac

Al jovent catalanista

Encare que ab els cabells esblanqueits, després dels molts anys que porto dedicats a la defensa dels imprescriptibles drets de la Nacionalitat catalana, sento que en mon cor no s'ha apagat pas tot el foc de la juvenesa, y encare que ab un esperit cobrat pels desenganys y les contrarietats trobats en mon camí, no ha minvat per aixó ma fé en l'ideal de la Patria, ni mes conviccions, cada dia més fermes en el pervindre que espera a la nostra rassa.

Mes dec confessarho ab tota franquesa, en la lluita que fa anys tenim entaulada contra'ls que volen l'innoble impossible de fer desaparèixer una nacionalitat, confio sobre tot en el Jovent, que plé de vida y de altruisme, ni mida les distancies, ni sospesa els esforços pera arribar al ideal. D'ell es la Vida, d'ell es el poder, ell té la forsa: ell pot portar una Catalunya esmortuida al cim més alt de sa grandesa, al llegítim imperi de son lliure albir, a l'absolut usde-fruit de les seves glories.

Dec, no obstant, reconèixer també que'l jovent actual no's troba en un moment de evidència tan precisa com la que teniem anys enera, quan sota l'ombra gloriosa de nostra bandera sols hi regnaven la concórdia y l'unió, quan a l'escalf del catalanisme hi covava aquella benhaurada tolerancia que fonía en un sol amor tota la diversitat d'idees y de temperaments compatibles ab el fi suprem de treballar per la glorificació de la personalitat de nostra terra. Avui els diferents criteris han esclatat, diverses senyeres ornades ab les glorioses barres de nostra ensenya criden al poble ab diferents apelatius: uns prediquen l'evolució com a únic medi d'arribar al fi suprem; altres ab radicalismes afrancesats pretenen alcansar la complerta salut de la Patria.

Uns y altres, crec jo que van enganyats: dels uns y dels altres té d'allunyar-se'l jovent catalanista, no en sentit d'oposició partidista, no pera tractarlos com a enemics perillosos, sinó com a germans esgarriats en quina esmena deu confiar-se y de qui hem d'esperar un proper retorn a la llar pairal després del desengany que'ls hi produirà la ineficacia de la seva acció, l'escàs profit que han de treure dels seus procediments.

Ben al contrari d'ells, nosaltres hem de fer constar ben alt, hem de testimoniar per tot arreu, que'l fonament històric del ver Catalanisme es aquella sublim protesta que, segellada ab la venerable sang dels nostres martres, s'ha transmés fins a nosaltres com a document reconeixedor de nostres drets, com a sagrada penyora que llegarem a nostres descendents, si a nosaltres no'ns fos possible pendre efectiva possessió de nostra herencia. Pera mí, la vida, l'avens, el

triomf del Catalanisme, està precisament en el manteniment d'aquell principi protestatari; si capitulém ab l'enemic, si minva la aspror y la fermesa de la nostra protesta, esdevindrà l'afebliment del Catalanisme, causa segura d'una possible anèmia, ja que sa mort es impossible.

No cregueu pas als que vos diguin que mantenint la protesta com a base de nostres ideals, forsosament ha de venir la perduda de l'entusiasme, el defalliment del coratge, l'estancament de l'activitat ó'l desengany del poble. Precisament en l'estat de oposició permanent es ahont se formen els grans caràcters, ahont se constitueixen les grans forses, ahont s'elaboren les grans victories. En cap moment de l'història podreu veure que'ls ideals hagin triomfat governant: en tots els temps s'han desvetllat els pobles quan el fuet del tirá els ha ferit ab més crudeltat. En cambi tots aquells ideals que han arribat a la direcció dels Estats poden havershi conservat ab l'ausili de la forsa, però aviat han caigut desprestigiats en la conciencia dels mateixos que'ls havien enlaira. Molt més perillós seria pera nosaltres arribar a una direcció qualsevol, haventne de fer ús ab procediments fonamentalment contraris a lo que constitueix l'ànima del nostre ideal.

No sé qui, va atribuirnos als vells catalanistes que erem partidaris de «O tot ó res»; aixó es ó no es cert, segons com se mira; però de totes maneres, crec que no hem de recullir cap de les engrunes que caiguin de la taula dels nostres enemics: seurem a la nostra taula, menjarém del nostre pa, quan serém capassos de foragitar als qui han pres nostres llocs y quan serém dignes de seure al seu entorn, celebrant la festa major de la rassa.

¿Qué falten medís? No hi ha cap feina que s'acabi sense comensarla; el temps dona dies y dona anys, ¿qué més necessita'l jovent pera arribar a la victoria?

A. Mallsol

Garbellant

No amohinarém pas als nostres diputats parlantlos de la llei de Jurisdiccions: de que convé derogarla y constitueix un afront la seva vigencia. Nosaltres, joves inexperts, som mansois, molt mansois.

La llei de les Jurisdiccions ja va fer el seu serviment, obrant com a cavall de batalla en unes memorables eleccions y va ser motiu suficient perquè molts apreciables desconeguts arribessin a ser *lumbreras* y siguin avui com avui els directors més respectats de la política catalana.

Bon profit els fassi. Mentrestant els catalanistes poden continuar complint ab el dever electoral que, al fi y al cap, es l'únic que compleixen.

«Creure que'ls seus trenta mil vots representen la voluntat de Barcelona seria una ignominia. Més aviat representen una voluntat contra la voluntat de Barcelona. El cap de colla d'aquesta multitud, en Lerroux, es un foraster que no posseeix altra qualitat que la de pagitador inquiet y d'ideals nebulosos impossibles de fixarse mai en un programa de govern, ni tan sols de revolució.»

«La majoria d'aquests trenta mil vots ni menys son vots de catalans. Son els de 15 ó 20 mil jornalers que, fugint de la miseria de les terres veïnes, s'han deixat caure a Barcelona, perquè l'enginy, l'activitat y la inteligencia catalana's hi deixés guanyar el miserable tros de pa que no trobaven a la seva terra.»

Tothom diria que'ls fragments transcrits son frescos com si fossin ous del dia. Com també's creuria que son escrits per una ploma quin impuls es el coneixement exacte del capdill republicà espanyol y de la gent que'l segueixen. Doncs no senyors; casi ab tota seguretat que'l seu autor no vol recordáren; vegin si son vells.

Els trobem en un article insertat en el periódic *Joventut* ab data 30 de l'any 1903 y firmat per Josep Aladern. Aquest senyor, si no ho tenim mal entés, actualment es redactor d'*El Progreso*, portaveu del partit radical barceloní.

¿Comentari?... Sols se'ns acudeix l'adagi popular: «Les persones se troben, que les montanyes no».

Els portaveus de dreta y esquerra, y entre ells *El Diluvio*, al citar els noms dels que acompanyárem a sa darrera estada al malaguanyat A. Martinez Serriñá (e. p. d.), deixaren al tinter els del Dr. Martí y Juliá, Colomer y Millet, que, representant a la «Unió Catalanista», compliren aquell sagrat dever.

«Boycot» es aquesta figura.

Estavem animats en concórrer a l'inauguració del monument al Dr. Robert, y sentíem forsa que la molta feina no'ns hagués permés demanar convit; y avui ens alegrém de no tenirlo, puig que'ns estalvia la feina de tornar-lo ó no ferlo servir, ja que a darrera hora son moltes les causes que'ns impedeixen assistir a tal acte.

Per uns quants dies ha mogut forsa rebombori l'*épatante* nova de la violació d'una nena de set anys a un convent ó col·legi de Gracia.

La premsa roja dona com a un fet la violació de la nena, ab l'aggravant de contagis de malalties asqueroses. La premsa negra, diu que tot se redueix a uns calomelans mal aplicats.

¿Qui té rahó?

Nosaltres, ni rojos ni negres, demaném en nom de la justícia veritat, cástic exemplar pels culpables, siguin qui siguin; més si'l fet no es cert, demaném enérgic correcció contra'ls calumniadors, car es vergonyós y criminal explotar l'ignorancia de les mases fentles combregar ab rodes de molí, fent creure que aixís se combat el clericalisme ó's defensa la religió. Justícia y humanisme demaném a uns y altres.

Els redactors de *RENAIXEMENT* han acordat ab entusiasme felicitar als socis y Junta del C. N. R. del districte II per l'acord que varen pendre fa pocs dies, després de llarga discussió, de declarar oficial la llengua catalana en l'esmentat Centre Nacionalista.

Esperém poguerhi tornar el dia que descobreixin l'existencia de la Plassa de Catalunya.

El Poble Català, també fou un dels periódics que no tingué suficient espai pera publicar una ressenya del Concili de Representants de l'«Unió Catalanista».

Trovém molt extrany que en Pere Corominas, que té l'abnegació de regalar la suscripció del diari a un mestre d'estudi sense gaires recursos, no fós prou caritatiu

pera fer un petit favor á una entitat catalanista que's d'Esquerra quasi donen com á morta.

Crit de juvenesa

Dels cims més alts de nostres montanyes baixem assadollats de l'esperit que interna'l nostre esser catalaníssim. Dels cims més alts, devallém á la planuria pera enrobustir la catalanitat decaiguda, que una joventut decrepita, tacada de senectut prematura, deixa esvaïr pels viaranyes perillosos d'un desenfrenat excecisme. Dels cims més alts de la Patria, portem els més vius entusiasmes al servei de l'ideal, que es vida de nostra vida. No hi han arribat en nosaltres les defalcors dels desenganyats acomodaticis, ni l'acaplament dels apóstols que creiem inquebrantables. En la diafanitat del nostre cel, en les abruptes serralades de la nostra terra, en la pregonesa de nostres valls solines y en les gloriuses planes de nostra preuada historia, hi hem forjat la nostra esperitualitat catalana. No vencerán en nosaltres els desenganys dels descatsats, ni's clams dels impotents que's rastregen per la terra ab llur bava verinosa, ab llur malefic intencionisme. No ens doblegarán jamai les habilitats dels polítics que desvien la nostra impulsivitat en profit de llurs propies concupiscencies, no. Seguirém avant sense abdicacions de cap mena, ni tranzaccions que afebleixen la dignitat de l'home; car posem la forsa moral que dona'l convenciment de que esmersém les nostres energies en pró d'un ideal sagrat, d'un ideal veritíssim, que está íntimament lligat ab nostra propia existencia. Tot un producte històric ens ho abona; tota l'ardencia de la nostra ànima's ho impulsa, tots els sentiments que al cor bateguen ens hi inclinen.

¡Joves de Catalunya!, els que veritablement resteu joves, arredosem-nos tots sota's plecs de nostra gloriosa ensenya. ¿Qué no ho veieu com els faritzeus se n'apoderen? Arrenquem-la de les mans dels profanadors y passejem-la triomfanta per totes les encontrades de la Patria. ¿Qué'ns dirán bojos, exaltats, ilusos? ¡Qué hi fa! Pit y fora, que de vegades els insults son necessaris quan serveixen pera escometre ab més dalt l'acometivitat dels nostres enemics.

Josep Vilà

NOVES

RENAIXEMENT, á l'aparéixer, saluda coralment á la premsa en general, però d'un modo especial á la redactada en català.

A tots els catalans també, al dirigirlos la nostra salutació, 'ls hi demanem que vinguin ab nosaltres á ajudarnos en la

nostra tasca y enfortir l'acció netament catalanista que empenem.

Un dels acorts que prengué'l Concell general de representants de l'«Unió Catalanista», celebrat el dia 30 del passat, fou el de felicitar als diputats provincials senyors Suñol y Folguera per la seva actuació dintre la Diputació de Barcelona, especialment aquest darrer.

Ja no cal dir que nosaltres fem constar el nostre vot á favor de l'acort per créurel un dever inexcusable per part dels catalanistes. El senyor Folguera y Durán, nacionalista convensut y conseqüent, fa obra positiva á la Diputació, obra catalana y administrativa. En aquella casa ell hi ha portat iniciatives llohabilíssimes que ha aplaudit tothom, encare que per dissort no les secundaren els qui més obligació hi tenien. Vegis are darrerament interessantse per l'ús de la llengua catalana en el Museu Social y en el Congrés Antituberculós. Solament ell, que porta l'aspiració de la integritat catalanista y l'història honrada y digna d'un nucli anhelós de vida nova, pot representar, no ja'l criteri d'una colectivitat, sinó'l de tots els catalans que ho son.

El senyor Folguera s'ha fet digne del nostre sincer apréci y del de tots els que s'interessen per Catalunya. Segueixi avant ab la seva actuació noble y enlairada en la seguretat de que sempre tindrà al seu costat á tots els que verament estímen á Catalunya.

L'«Unió Catalanista» ha desistit de concórrer á l'inauguració del monument al Dr. Robert, per haver perdut aquest acte'l caràcter catalanista que naturalment havia de tenir, que en els moments actuals era una necessitat tingués y que semblava tindria tal com la comissió del monument l'havia preparat.

Els estudiants han elevat una sollicitut á la Diputació y Ajuntament, demanant-los hi que no aboleixin les subvencions que abdues corporacions donen als «Estudis Universitaris Catalans».

Ens está molt bé, però haurien de procurar també que hi hagués més concórrer a les classes, les quals fan llàstima de desertes, ó sinó, quin cas en farán les corporacions esmentades dels seus precs? Sortosament en aquest curs hi concórrer més alumnes, que es d'esperar augmentin, ja que es justament reconeguda y alabada per tothom, la suficiència é ilustració de les persones que expliquen en les cátedres alguna d'elles d'importancia capdal pels estudians catalans.

Nostre estimadíssim amic En Francisco de P. Jordana, vocal que sigui de l'hono-

nable «Unió Catalanista», ha sigut condegnat per la secció primera d'aquesta Audiencia á 3 anys, 6 mesos y 21 dia de desterro á 25 kilòmetres de la ciutat de Igualada á causa d'un article que publicá en el periódic *Patria* y que l'actual diputat cacic senyor Godó considerá insultant per sa persona.

Sentim moltíssim el contratemps sofert pel bon company.

L'Unió Catalanista ha dirigit al president de la Lliga Regionalista y al del Centre Nacionalista republicà'l següent comunicat:

«La Junta Permanent de l'Unió Catalanista, complint el determini del Concell general de representants, celebrat el dia 30 de Octubre darrer, vos manifesta: que en la dita reunió s'acordá fer constar en acta'l viu desitg que les entitats adherides senten pera que are y sempre l'unió en lo fonamental de tots els elements que integren el nacionalisme català sia un fet positiu y perdurable; car l'Unió Catalanista enten que no hi ha, ni hi pot haver pera'ls catalanistes altra qüestió previa que Catalunya.

«La situació general de la política catalana, la desorientació nacionalista de la que tothom se plany, y'ls funestíssims efectes morals y materials que á la nostra patria ha determinat la contraposició dels elements catalanistes, son els motius que han mogut al Concell general á pendre l'acort esmentat. Molt cert es que l'hora d'are no ho es de lluita política, més á les corporacions populars y al Congrés de l'Estat hi ha representants del nacionalisme; per aixó es que'l Concell fa constar el seu vehement desitg de que en la lluita contra tot lo anticatalà s'hi manifestin, com acció única, els esforços dels qui veritablement representen la nostra terra.

«Aquesta Junta Permanent té una vera satisfacció en transmetreus l'esmentat acort, car té l'asseguransa de que'l rebreu ab simpatia; que es acort exít de l'amor irreducible á la nostra terra, que estem segurs mou aixís mateix l'esperit de la vostra presidencia.

«Visqueu molts anys per Catalunya.—Barcelona, 5 de Novembre de 1910.—El president, D. Martí y Juliá.—El secretari, S. Millet y Millet.»

Hem rebut una poesia autògrafa d'en Josep Aladern, dedicada al Dr. Robert.

No la publiquem per respecte á la bona memoria del plorat patri.

ESBARJO

Llógica centralista

Uns nuvis madrilenys, venen á Barcelona, ahont no habian estat mai. Al cap de vuit dies de serhi, un amic els hi pregunta.

—¿Que les parece á Vds. de la capital Catalana?

—¡Pse!... respón el nuvi—bonita, muy

bonita; pero el lenguaje si, que es mas que feo; es pésimo.

—¡Vaya, vaya! diu l'amic—si que pronto ha aprendido el catalan! le felicito.

—No lo crea V., ni ganas que tengo de ello; porque no entiendo una papa de lo que dicen.

J. DE MASANET

EPÍGRAMES

L'altre dia'l noy Muntadas,
tant afatigat estava
que deya—¡no puc dir fabal
y va dirho tres vegades.

Vaig sentir que s'esclamava,
enfadada de debó,
una vella solterona
que ¡tia! li diu tothom;
y segons s'espressava ella
li sobrava la raó;
deya—¿com puc esser tia,
si mai he tingut nebots?

Ampurdanés Dols

CORRESPONDENCIA

Maceo anirà l'altre.—Reconsagrat, nosaltres també ho som, però'l vostre article no te cap ni peus.—P. Rius, es poc serio y no s'adapta á la nostra tendencia.—P. T. R. Envieu-lo al «Papitu.»

ENSENYANSA CATALANA

En aquesta secció donarem compte de les escoles y centres aont l'instrucció es reb en català.

Colegi de St. Jordi

FUNDADOR Y DIRECTOR

Francisco Flos y Calcat

1.ª y 2.ª Ensenyansa y Estudios especiales

Idiomes: Català, Castellà, Francés y Esperanto.—Aules graduades.—Especialitat en parvuls.—Gran sala enciclopédica de més de 500 metres cúbics (primera y única á Barcelona)—Espayosa terrassa.—Jardí, ab sol tot el dia, pera exercicis al aire lliure.—Servei especial de cotxe.—Alumnes externs y á mitja pensió.—Llissons de dibuix, esculptura, música, gimnàs suec y ritmic, mecanografia, etc.

Lluria, 45 y Passatge Permanyer

BARCELONA

Imp. ABADAL-Tallers, 18, Barcelona

RENAIXEMENT

Periodic adherit á l'Unió Catalanista

Redacció y Administració - Plassa del Teatre, 6, 1.ª